

Rok akademicki: 2019/2020

ID zajęć: 509023

ETAP: Semestr zimowy

Informacje ogólne:**Prowadzący:** dr Elżbieta Januszewska**Organizator:** Wydział Nauk Społecznych
Instytut Psychologii**Liczba godzin tygodni / semestr:** 2 / 30**Jezyk wykładowy:** Język polski**Kierunek studiów:****Lokalizacja w planach rocznych:** Rok - Semestr**Punkty ECTS:****Forma zaliczenia:** Nie sklasyfikowany**Cele przedmiotu:**

- C1. Nabycie wiedzy o czynnikach ryzyka trudności w nauce szkolnej.
- C2. Omówienie specyficznych trudności edukacyjnych dzieci z zaburzeniami harmonijnego rozwoju psychomotorycznego.
- C.3 Szczegółowa analiza dysleksji rozwojowej - dysleksji, dysgrafii, dysortografii, dyskalkulii.
- C.4 Dokładne opracowanie: kryteriów diagnozy psychologicznej, metod diagnozowania oraz szczegółowe opracowanie opinii. psychologicznej jak i zaleceń terapeutycznych.

Celem konwersatorium jest zdobycie adekwatnych kompetencji z zakresu stawiania diagnozy dysleksji; porównywania i rozpoznawania czynników ryzyka, jak i trudności edukacyjnych dzieci z zaburzeniami dysleksyjnymi. Poznane umiejętności pozwolą opisać i szczegółowo scharakteryzować psychologiczne następstwa deficytów parcjalnych: orientację w specyficznych technikach diagnostycznych. Uwrażliwią na problemy i potrzeby osób wspierających i dysleksyjnych. Zamierzeniem edukacji jest orientacja w ofercie placówek udzielających pomocy i wsparcia (np. stowarzyszenia, organizacje pozarządowe itp.).

Wymagania wstępne:

- W1. Wiedza z zakresu trudności i niepowodzeń szkolnych (przyczyn, braku motywacji do nauki - biologicznych oraz psychologicznych).
- W2. Znajomość podstaw w zakresie: psychologii klinicznej, psychologii rozwoju człowieka, psychologii wychowawczej.
- W3. Wiedza z zakresu poradnictwa rodzinnego.
- W4. Umiejętności prowadzenia grup wsparcia - dla dziecka, rodziców dziecka, wychowawców oraz logopedów.
- W3
- W3 Znajomość diagnozowania inteligencji z wykorzystaniem wielowymiarowej metody WISC-R
- W4

Efekty kształcenia dla przedmiotu:**WIEDZA**

1. Zdobycie adekwatnych kompetencji z zakresu stawiania diagnozy dysleksji;
 2. Analiza porównywania i rozpoznawania czynników ryzyka,
 3. Poznanie trudności edukacyjnych dzieci z zaburzeniami dysleksyjnymi.
 4. Wyszukiwanie i konstruowanie adekwatnych metod do badania dysleksji,
 5. Absolwent powinien posiadać aktualną wiedzę stricte psychologiczną na temat specyficznych zaburzeń uczenia się czytania, pisania oraz umiejętności korzystania z zdolności arytmetycznych (liczenia).
 - 6 Absolwent posiadać wiedzę w zakresie objawów, etiologii (możliwe źródła i uwarunkowania), aktualnych standardów lub opcje w zakresie opieki, terapii, wsparcia z uwzględnieniem propozycji systemowych.
 7. Absolwent zdobędzie aktualną wiedzę podstawową z zakresu podejścia interdyscyplinarnego, w tym m.in. z neurologii, psychiatrii, rehabilitacji wykorzystywanej w diagnostyce rozpoznawania objawów oraz oceny ryzyka dysleksji z uwzględnieniem współczesnych kryteriów diagnostycznych; z odwołaniami do DSM oraz ICD.
 8. Absolwent psychologii powinien posiadać wiedzę na temat specyficznych trudności w uczeniu się, głównie czytania, pisania oraz liczenia. Powinien dysponować obszerną wiedzą z zakresu diagnozowania dziecka, możliwości rozpoznawania symptomów zapowiadających specyficzne trudności w dysleksji, dysortografii, dysgrafii oraz dyskalkulii.
- Absolwent posiada wiedzę z dziedziny przepisów prawnych (rozwiązań legislacyjnych) dotyczących możliwości udzielania pomocy prawnej uczniom z dysleksją.

UMIĘJĘTNOŚCI

1. Umiejętność poszukiwania przyczyn pochodzących z zaburzeń neuropsychologicznych.

- Umiejętność diagnozowania deficytów parcjalnych takich jak: deficyty fizyczne, zdrowie somatyczne, dotychczasowe doświadczenia (trening), kwestie emocjonalno-motywacyjne, czy nadmierny stres
- Sporządzanie diagnoz omawianego zaburzenia.
- Uwrażliwianie na problemy i potrzeby osób wspierających i dyslektycznych.
- Powinien posiadać kompetencje w rozpoznawaniu objawów, przyczyn, patomechanizmów dysleksji, dysortografii, dysgrafii i dyskalkulii.
- Dodatkowo powinien kompetentnie i rzetelnie przeprowadzić badanie psychologiczne dokonując adekwatnego wyboru właściwych metod diagnozowania oraz właściwego opracowania opinii psychologicznej, jak i zaleceń terapeutycznych.
- Znając w szerokim zakresie charakterystyczne symptomy specyficznych trudności w uczeniu się i ich dynamikę, umiejętnie zaplanować proces naprawczy, kierując na terapię psychologiczno-pedagogiczną.
- Powinien dysponować umiejętnościami posługiwania się i diagnozowania narzędziami różnicującymi objawy ryzyka dysleksji z uwzględnieniem współczesnych kryteriów diagnostycznych (DSM oraz ICD).

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

- Kompetencje w zakresie projektowania scenariuszy postępowania terapeutycznego.
- Kompetencje w zakresie edukacji szkolnej i klinicznej
- Posiada orientację w ofercie placówek udzielających pomocy i wsparcia (np. stowarzyszenia, organizacje pozarządowe itp.).
- Absolwent potrafi zainicjować i zachęcić członków rodziny do zintegrowanego działania, w tym udzielania wsparcia dziecku dyslektycznemu.
- Absolwent potrafi integrować współdziałanie pomocowe między środowiskami (oraz instytucjami) rodzinnym, szkolnym, medycznym, i specjalistycznym, np. psychologiczno-pedagogicznym.
- Posiada kompetencje w zakresie udzielania pomocy, w tym również wskazać kontakt ze specjalistyczną poradnią.
- Posiada umiejętności bycia osobą uwrażliwioną na problemy i potrzeby osób wspierających i dyslektycznych.
- Posiada kompetencje związane z orientacją w ofercie placówek udzielających pomocy i wsparcia (np. stowarzyszenia, organizacje pozarządowe itp.).

Metody dydaktyczne:

Konwersatorium jest prowadzone z wykorzystaniem metod służących do diagnozy parcjalnych deficytów rozwojowych. Wykorzystane są:

- testy psychologiczne badające zamierzony cel,
- arkusze testowe,
- arkusze odpowiedzi,
- podręczniki.

Ponadto zajęcia prowadzone są z wykorzystaniem środków audiowizualnych PLS (Psychologicznego Laboratorium Superwizji); do dydaktyki wykorzystywane są także slajdy, filmy naukowe prezentujące przypadki kliniczne (diagnoza, formy terapii).

- zaplecze techniczne to: rzutnik pisma, projektor multimedialny klasy HD z opcją audio, notebook.

Kryteria oceny i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia:

- Pisemna diagnoza obejmująca: samodzielnie przeprowadzone badanie, analizę ilościową i interpretację jakościową przypadku, z uwzględnieniem propozycji terapeutyczno-korekcyjnej.
- Dwa zaliczone kolokwia ze znajomości materiału wykładowo-ćwiczeniowego do przedmiotu.
Ćwiczenia są prowadzone z wykorzystaniem metod służących do diagnozy parcjalnych deficytów rozwojowych (testy, arkusze testowe, arkusze odpowiedzi, podręczniki). Ponadto korzysta się ze środków audiowizualnych PLS (Psychologicznego Laboratorium Superwizji); do dydaktyki wykorzystywane są także slajdy, filmy naukowe prezentujące przypadki kliniczne (diagnoza, formy terapii).

Treści programowe przedmiotu:

- Zajęcia 1. Charakterystyka lateralizacji i sprawności manualnej. Omówienie Metod diagnozy zaburzeń sfery motorycznej, stronności, orientacji w schemacie własnego ciała i przestrzeni – (1) Formuła Lateralizacji Rene Zazzo wg opracowania N. Galifert-Granion oraz (2) Próby Matejček, Žlab - Badanie dziecka oraz ustalenie formuły.
- Zajęcia 2. Badanie Sprawności Motorycznej – Próby kreskowania według Miry Stambak, Próba Rytmu Miry Stambak, Próby oceny stronności – Piageta-Heada – charakterystyka, analiza i interpretacja uzyskanych wyników.
- Zajęcia 3. Zapoznanie się z metodami diagnozy zaburzeń percepcji wzrokowej – Test Bender-Koppitz dla dzieci od 5-10 lat. Charakterystyka, sposoby badania, obliczania, omówienie wskaźników rozwojowych, wskaźników emocjonalnych - przeprowadzenie badania.
- Zajęcia 4. Opracowanie metody – Próby odwzorowania według Haliny Spionek oraz Test rozwoju percepcji wzrokowej (TRPW) Marianny Frostig. Charakterystyka Testu Figur Odwróconych AKE W. Edfeldta . Ocena ilościowa i jakościowa uzyskanych wyników badań.
- Zajęcia 5. Charakterystyka Testu Figury Złożonej Rey'a – analiza ilościowa i jakościowa uzyskanych wyników badań.
- Zajęcia 6. Kolokwium ze znajomości teoretycznych i praktycznych wyżej poznanych testów.

- Zajęcia 7. Metody diagnozy zaburzeń percepcji słuchowej – Próba Rytmu Miry Stambak, Test słuchu fonematycznego, Test Pomiaru Słuchu Fonematycznego w opracowaniu J. Kostrzewskiego, Test Uczenia się Wzrokowo-Słuchowego – Pismo Chińskie,
- Zajęcia 8. Charakterystyka metod do badania zaburzeń percepcji słuchowej - Chiński Język – Marta Bogdanowicz i Elżbieta Haponiuk, Polski Język – Marta Bogdanowicz – próby do oceny kompetencji fonologicznej.
- Zajęcia 9. Charakterystyka oraz analiza ilościowa i jakościowa Zetotest – Marta Bogdanowicz, Grażyna Krasowicz.
- Zajęcia 9. Charakterystyka, analiza ilościowa oraz jakościowa metod do badania zaburzeń rozwoju mowy – Test Sprawności Językowej Z. Tarkowski, Przesiewowy Test Logopedyczny Z. Tarkowski, Test Sprawności Językowej Z. Tarkowski.
- Zajęcia 10. Charakterystyka kompetencji językowych i rozwoju mowy. Omówienie Testów Przesiewowych – Przesiewowy Test Logopedyczny Z. Tarkowskiego. Test Językowy Leksykon – Jurkowskiego, Test Kompetencji Komunikacyjnych Ch.S. Simon, Test do badania rozwoju mowy u dzieci – B. Sawy.
- Zajęcia 11. Omówienie metod diagnozy procesów uwagi i pamięci – Test 15 Słów Andre Rey’a, oraz Test pamięci Wzrokowej Bentona,
- Zajęcia 12 – Opracowanie metod diagnozy procesów integracji sensorycznej - Próba Integracji wzrokowo-słuchowo-ruchowej M. Bogdanowicz, Próba Reprodukcyjna Rytmu Z. Żłaba, Pismo Chińskie – Test uczenia się wzrokowo-słuchowego J. Kostrzewskiego.
- Zajęcia 13 – Zalecenia praktyczne opracowane przez studentów a przeznaczone dla dzieci dyslektycznych i ich rodziców– związane problematyką dysleksji.
- Zajęcia 14. Opracowanie opinii psychologicznej badanego dziecka w oparciu o uzyskane wyniki badań z wybranych metod przeznaczonych do badania deficytów parcjalnych (w zależności od przedziału wiekowego).
- Zajęcia 15. Kolokwium pisemne ze znajomości poznanych metod do badania deficytów parcjalnych.

Literatura:

Literatura podstawowa:

1. Bogdanowicz, M. (2003). Ryzyko dysleksji. Problem i diagnozowanie. Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia.
2. Kostka-Szymańska, M., Krasowicz-Kupis, G. (red.). (2007). Dysleksja - problem znany czy nieznan? Lublin: Wydawnictwo UMCS.
3. Kostrzewski, J. (1989). Test uczenia się wzrokowo-słuchowego. „Pismo chińskie”. Podręcznik. Warszawa: PTHP.
4. Krasowicz, G. (1995). Podręcznik do Zetotestu. Lublin: Wydawca GRANER s.c.
5. Krasowicz-Kupis, G. (2008). Psychologia dysleksji. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
6. Tarkowski, Z. (2001). Test sprawności językowej. Lublin: Fundacja „ORATOR”.

Literatura uzupełniająca:

1. Gałkowski, T., Tarnowski, Z., Zaleski, T. (red.). (1993). Diagnoza i terapia zaburzeń mowy. Lublin: Wydawnictwo UMCS.
2. Kaja, B. (red.). (2003). Diagnoza dysleksji. Bydgoszcz: Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej.
3. Kostka-Szymańska, M., Krasowicz-Kupis, G. (red.). (2007). Dysleksja - problem znany czy nieznan? Lublin: Wydawnictwo UMCS.
4. Kostrzewski, J. (1995). Diagnoza dysleksji. Biuletyn Warszawskiego Oddziału PTD.
5. Sattler, J. (2002). Assessment of children. Behavioral and clinical applications. San Diego: Sattler.
6. Sawa B.(2000). Jeżeli dziecko źle czyta i pisze. Warszawa: WSIP.